

זכות התורה ולומדיה מוקדשים לטובת נשמת
הרבני הנגיד הנכבד הרה"ח ר' אריה (לייבל) בהרה"ח ר' יונה רובין ז"ל

הלימוד היומי:

פרשת יתרו | יום א' | י"א שבט התשפ"ה | פרק י"ח פסוק א' - פסוק י"ב

מה בפרשה:

ביאת יתרו למדבר | עצת מינוי הדיינים | הכנה לקבלת התורה | מעמד קבלת התורה | עשרת הדברות | איסור עשיית צורות | הלכות בניית מזבח.

הפרשת נקראת על שמו של יתרו שהגיע למדבר, ובעצתו התמנו דיינים לישראל, אך רוב הפרשה עוסקת במעמד הנשגב של קבלת התורה, בו זכו ישראל לקבל תורה מפי הגבורה ולהפוך לממלכת כהנים וגוי קדוש.

א. סעודה

בעקבות שמיעת הניסים שנעשו לישראל, יתרו מגיע למדבר עם ציפורה ובניה. משה וכל ישראל יוצאים לקבל פניו, ויתרו מודה לה' על הניסים, מקריב קרבנות ומתיישב לסעודה עם זקני ישראל.

ב. דיינים

כשיתרו מבחין שמשה שופט את העם לבדו, טוען יתרו למשה שמדובר במשא כבוד למעלה מכוחותיו, ומציע שיבחר דיינים שישפטו כל דבר קטן, ומשה ישפוט כל דבר גדול. משה מקבל את עצתו, ובהמשך חוזר יתרו לארצו לגייר את משפחתו.

ג. ההכנה

היהודים חונים באחדות נגד הר סיני, ומשה עולה להר, שם הוא שומע מפי ה' לומר לישראל שהוא לקח אותם לו לעם, ואם ישמעו בקולו יהיו אצלו אוצר חביב וממלכת שרים.

כשישראל מבקשים לשמוע תורה מפי הגבורה ולא מפי שליח, נאמר להם להתכונן בשלשת ימי פרישות. הם גם מוזהרים שלא להתקרב להר סיני וכל הנוגע בקצהו - יומת.

ד. סיני

בשעת בוקר מוקדמת הקדים ה' לבוא להר. השמים ירדו על ההר כמו מצע על מיטה, וההר כוסה בענן ועשן ואש, בשילוב קולות וברקים וקול שופר ההולך וגובר. ההר אף נתלש ונכפה מעל ראשם להכריחם לקבל התורה.

לפני תחילת אמירת הדברות הוזהרו בשנית שלא לפרוץ את גבולות ההר.

ה. דברות

את עשרת הדברות דיבר ה' בדיבור אחד, ואחר כך פירש כל דיבור בנפרד. על כל מצות-עשה ענו ישראל: 'הן', ועל לא-תעשה ענו: 'לאו'.

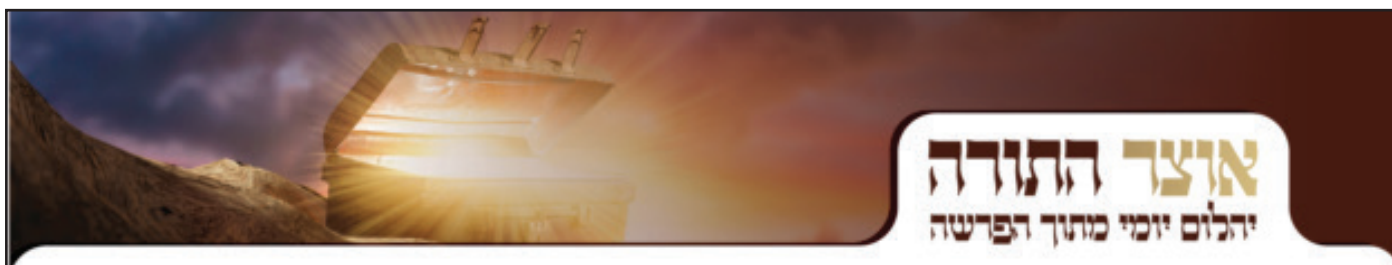
עם שמיעת שתי הדברות הראשונות מפי הגבורה, נבהלו ישראל וחזרו לאחוריהם 12 מיל. כשה-חזירו אותם המלאכים, ביקשו לשמוע את שאר הדברות מפי משה, ואכן משה דיבר וה' סייע לו שקולו יישמע.

ו. צורות

לאחר קבלת התורה מצטווים ישראל שלא לעשות צורות של המשמשים במרום; וכן לא לעשות במקדש כרובי כסף, ולא לעשות כרובים בבתי כנסיות.

ז. מזבח

בבניית מזבח נאמרו כמה הלכות: א. לבנותו על האדמה ולמלאותו עפר. ב. לא לסתת אבניו בברזל. ג. לא לעלות במדרגות למזבח.

ומשה עלה אל האלקים ויקרא אליו ה' מן ההר (יט, ג)

רק לאחר שמשה 'עלה אל האלקים' – הוא מצדו השתדל להתעלות בעבודת ה' עד מקום שידו מגעת, אזי זכה 'ויקרא אליו ה' – הקב"ה פתח לו פתח כפתחו של אולם להשיג הרבה יותר מעמלו.

(הגה"ק רבי חיים כפוסי בעל הנס זי"ע)

דף של רשב"א

ביום הזה באו מדבר סיני (שמות יט, א) לא היה צריך לכתוב אלא 'ביום ההוא', מהו 'ביום הזה'? - שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום נתנו!

מהיסודות החשובים בדרכי התורה ועבודת ה', אנו למדים כאן בדברי רש"י הק'. היסוד של ההתחדשות וההתרעננות 'שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום נתנו!'

גדולי הדורות שהיו חדורים באהבת תורה ללא גבול, היו עבורנו סמל ודוגמא - כפי שנראה בסיפור שלפנינו - לעסק התורה בכל פעם כאילו זו הפעם הראשונה בחייהם שהם לומדים סוגיא זו.

באחת מנסיעותיו של הגה"ק רבי עקיבא איגר זי"ע התאכסן בכפר אחד על אם הדרך, וביקש מבעל האכסניה ספר כל שהוא לעיין בו. הלה נתן לו כרך של חידושי הרשב"א, ורעק"א החל להגות בו בהתמדה ובחשק.

בתוך כך הוא גילה שדף שלם חסר בכרך זה. הוא לא התמהמה הרבה, נטל קולמוס ודיו, ובגאונותו השלים בעל פה את כל הדף החסר שהיה חקוק במוחו. כשהשלים את כתיבתו המשיך ללמוד בשקיקה רבה מתוך הספר כל אותו הלילה.

הבוקר אור ודבר ביקורו של רעק"א התפרסם בכפר, וכל תלמידי החכמים מיהרו לקבל פניו, אבל לאכזבתם הם לא הספיקו לפוגשו, כי הוא כבר יצא לדרכו. רק מזכרת אחרת נשארה שם מהביקור: הם זכו למצוא שם את ההעתק של הדף החסר מחידושי הרשב"א, וכשבדקו גילו להשתוממותם שרבי עקיבא איגר לא חיסר אף אות אחת מלשון הרשב"א!

כשסיפר הגה"ק רבי שמעון סופר זי"ע, סיפור זה, הפטיר ואמר: 'אינני מספר זאת כדי שתתפלאו על עוצם זכרונו של רבי עקיבא איגר, אלא יש להתפעל מעוצם חיבתו ואהבתו לתורה, שגם אחרי שחידושי הרשב"א היו שגורים על לשונו עד שידע אותם בעל פה, בכל זאת המשיך ללמוד בצימאון את דברי הרשב"א כל הלילה כאילו לא למדו מימיו! ואכן - רק מי שעוסק בתורה בחשק כזה איננו שוכח לעולם!'

גרשם וְאֵלִיעֶזֶר

מעט מאד ידוע לנו אודות קורות חייהם של בניו משה רבנו - גרשום ואליעזר. אם כי רש"י בפ"רשת פנחס (במדבר כז, טז) מביא שמשה רבנו ביקש לפני הקב"ה שגרשום ואליעזר יירשו את גדולתו וינהיגו את ישראל אחריו. כך גם ידוע לנו שלגרשום היה בן בשם 'יונתן', שתחילה היה עובד עבודה זרה, והוא האריך ימים עד ימי דוד המלך ואז שב בתשובה בכל לבו ונקרא שמו 'שבואל' (ב"ב קי, א). לאליעזר היה בן יחיד בשם רחביה (דברי הימים א' כג, יז), אשר ממנו יצאו לא פחות משש מאות אלף צאצאים! ובכך התקיימה הבטחת הקב"ה למשה (דברים ט, יד) ואע"שך לגוי עצום ורב.

הנושא היומי בפרשה

ביאת יתרו למדבר עם צפורה ובניה • קרבנותיו של יתרו והסעודה עם הזקנים

היום נלמד על יתרו ששמע את הניסים שנעשו לישראל והחליט לעזוב את כבודו ולבוא למדבר שמם לקבל תורה. בהתאם לבקשתו של יתרו יוצא משה וכל ישראל לקבל את פניו, משה מספר לו את התלאות שעברו עליהם עד שהצילם ה', ויתרו משבח לה' על נפלאותיו כי גדול ה' מכל האלילים. יתרו מקריב קרבנות ועורך סעודה בהשתתפות זקני וחכמי ישראל, כשמשה עומד ומשמש לפניו.

שבע שמות:

יתרו, חותנו של משה, נקרא בשבעה שמות. השם 'יתר' ניתן לו על שם שייתר פרשה בתורה, והאות ו' [יתרו] נוספה כשהתגייר. היו לו עוד חמשה שמות: 'חובב' – שחיבב התורה. 'קיני', 'פוד' טיאל', ו'רעואל'. [יש אומרים שרעואל היה אביו, כך שהיו ליתרו רק ששה שמות].

הוא היה תחילה כהן מדין, ועכשיו התכבד לומר 'אני חותן המלך', חותנו של משה.

מהכבוד למדבר:

בעקבות שמיעת כל אשר עשה ה' לישראל ולמשה השקול ככל ישראל; בקריעת הים, במן, בבאר, ובמלחמת עמלק, ועל כולם – כי הוציאם ממצרים, הוא מחליט לעזוב את כבודו של עולם ולבוא למדבר שמם לקבל תורה.

צפורה ובניה:

אליו מצטרפת בתו צפורה, אשת משה, אותה שילח משה למדין כשהלך איתה למצרים, ואז אמר לו אהרן: 'על הראשונים אנו מצטערים, ואתה בא להוסיף עליהם?'

הוא מצרף גם את שני בניה, האחד נקרא בשם גרשם, כי אמר משה: 'גר הייתי שם בארץ נכריה', והשני בשם אליעזר, כי אמר משה: 'אלוקי היה בעזרי, שנעשה צווארי כשיש וניצלתי מחרב פרעה'.

קבלת פנים:

טרם הגעתו הוא שולח שליח לומר למשה: צא לקראתי לקבל פניי, ולכל הפחות לקראת אשתך או בניך.

עם הגעתו [ביום כיפור שאחר קבלת התורה, ויש אומרים קודם קבלת התורה (רש"י פסוק יג)], יוצאים לקראתו משה אהרן נדב ואביהוא, וכל ישראל שראו אותם יוצאים. כשהם נפגשים, משה משתחוה לו, מנשקו ושואל לשלמו.

שבח הניסים:

במטרה למשוך לבו לתורה מספר לו משה את התלאות שעברו עליהם עד שה' הצילם. למשמע הדברים שמח יתרו [ולמדרשו: הצטער על אבידת מצרים], ושיבח לה' שהצילם משעבוד תחת יד אומה קשה כמצרים ומלך קשה כפרעה.

גדול ה':

יתרו מציין את העובדה שהוא הכיר ועבד את כל האלילים, ועתה ידע כי גדול ה' מכולם, שכן המצרים נענשו במים אשר בהם זממו בזדון להמית את היהודים. פירוש נוסף: בקדירה שבישלו – בה התבשלו.

זיו השכינה:

במעמד זה מקריב יתרו עולה ושלמים, ובסעודה הנערכת לאחר מכן נוטלים חלק אהרן והזקנים, ואילו משה משמש לפנייהם. סעודה זו, בה הסבו תלמידי חכמים, נחשבת כהנאה מזיו השכינה.

מספר לחיגוג מארה"ב: 151-8988-1351
מספר לחיגוג מאנגליה: 443-3061-30131

02.500.20.18

קו 'קול התורה' – שמעו ותחי נפשכם!

מבחנים | שיעורים במגוון שפות
וסגנונות | חידות | הגרלות | ידיעות
ועדכונים | אזור אישי | ועוד

